

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αναρτητέα στο διαδίκτυο

ΣΥΣΤΑΣΗ
(μη κυρωτική)
Αριθμ. 2/25.07.2018

Σήμερα ημέρα Τετάρτη 25.07.2018 και ώρα 11:00 το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης συνήλθε σε συνεδρίαση, στην οποία παρέστησαν ο Πρόεδρος του Ε.Σ.Ρ. Αθανάσιος Κουτρομάνος, ο Αντιπρόεδρος Ροδόλφος Μορώνης και τα μέλη Δήμητρα Παπαδοπούλου, Βασίλειος Καραποστόλης, Νικόλαος Κιάος και Γεώργιος Σαρειδάκης. Απουσιάζουν τα μέλη Ευαγγελία Μήτρου, Καλλιόπη Διαμαντάκου και Γεώργιος Πλειός.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν ο τρόπος παρουσίασης περιπτώσεων αυτοκτονίας προσώπων από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Παρούσες ήταν και: η ειδική επιστήμονας νομικός Ρέα Λαμπροπούλου και η υπάλληλος Μαριάννα Κεφαλληνού, ψυχολόγος, στις οποίες είχε ανατεθεί από τον Πρόεδρο η μελέτη και η εισήγηση επί του θέματος. Δόθηκε στην καθεμία ο λόγος, ανέπτυξαν τις απόψεις τους και αποχώρησαν. Η Σύσταση, την οποία, στη συνέχεια, ενέκρινε η Ολομέλεια έχει ως εξής:

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Έχοντας υπόψη:

- α) Το άρθρο 15 § 2 του Συντάγματος που ορίζει ότι η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του κράτους. Ο έλεγχος και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης που είναι ανεξάρτητη αρχή, όπως νόμος ορίζει. Ο άμεσος έλεγχος του κράτους, που λαμβάνει και τη μορφή του καθεστώτος της προηγούμενης άδειας, έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων, καθώς και προϊόντων του λόγου και της τέχνης, την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, καθώς και το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και νεότητας.
- β) Το άρθρο 5 § 1 εδ. β' του ΠΔ 77/2003, κατά το οποίο τα γεγονότα πρέπει να παρουσιάζονται με προσοχή και αίσθημα ευθύνης ώστε να μην δημιουργούν υπέρμετρη ελπίδα, σύγχυση ή πανικό στο κοινό.
- γ) Το άρθρο 7 § 1 του ΠΔ 77/2003, κατά το οποίο πρέπει να αποφεύγεται κάθε αδιάκριτη παρέμβαση σε προσωπικό πόνο ή πένθος και ιδίως να

αποφεύγεται η παρουσίαση σκηνών ή ατόμων σε στιγμές πένθους, οδύνης, απόγνωσης ή αγανάκτησης.

δ) Το άρθρο 7 § 2 του ΠΔ 77/2003, κατά το οποίο δεν επιτρέπεται να προβάλλονται, χωρίς σπουδαίο λόγο εικόνες ή ήχοι που επιτείνουν ή προκαλούν πόνο στους εικονιζόμενους ή σε πρόσωπα του αμέσου περιβάλλοντος τους.

ε) Το άρθρο 9 § 5 του ΠΔ 77/2003, κατά το οποίο δεν επιτρέπεται η λήψη συνεντεύξεων από άτομα η κατάσταση των οποίων μαρτυρεί έλλειψη νηφαλιότητας.

στ) Το άρθρο 12 του ΠΔ 77/2003, κατά το οποίο οι τηλεοπτικοί φορείς, κατά την ενημέρωση για συγκεκριμένο γεγονός, οφείλουν να μη μεταδίδουν σκηνές βίας καθώς και σκηνές βάνουσης μεταχείρισης ανθρώπων ή ζώων ή ακραίας αντικοινωνικής συμπεριφοράς εκτός αν είναι απολύτως απαραίτητες για την ευαισθητοποίηση του κοινού.

ζ) Το άρθρο 13 § 3 του ΠΔ 77/2003, κατά το οποίο η δημοσιογραφική έρευνα δεν πρέπει να υποκαθιστά στις αστυνομικές και ανακριτικές αρχές.

η) Το άρθρο 26 § 1 του ΠΔ 109/2010, κατά το οποίο απαγορεύεται απολύτως η δραματοποίηση ή/και η δραματοποιημένη αναπαράσταση των γεγονότων κατά τη μετάδοση των δελτίων ειδήσεων ή άλλων ενημερωτικών προγραμμάτων.

θ) Το άρθρο 4 § 1 του Κανονισμού 2/1991 του Ε.Σ.Ρ. κατά το οποίο πρέπει να αποφεύγεται η παρουσίαση των μεθόδων εκτέλεσης εγκλημάτων κατά τρόπο ή σε περιπτώσεις που ενθαρρύνει την απομίμηση.

ι) Το άρθρο 4 § 2 του Κανονισμού 2/1991 του Ε.Σ.Ρ. κατά το οποίο τα εγκλήματα, η τρομοκρατία, η βία και άλλες βάνουσες και απάνθρωπες πράξεις δεν πρέπει να εξυμνώνται ή να προβάλλονται.

ια) Το άρθρο 7 περ. α' του Κανονισμού 2/1991 του Ε.Σ.Ρ. κατά το οποίο μια εκπομπή στο σύνολο της δεν πρέπει να παραπλανά ή να πανικοβάλλει τους τηλεθεατές ή ακροατές ιδίως με την απομίμηση του δελτίου ειδήσεων.

ιβ) Το άρθρο 7 περ. δ' του Κανονισμού 2/1991 του Ε.Σ.Ρ. κατά το οποίο μια εκπομπή στο σύνολο της δεν πρέπει να χρησιμοποιεί μεθόδους ή τεχνικές που μεταδίδουν μηνύματα στο υποσυνείδητο ή κοντά στο όριο του συνειδητού.

ιγ) Το άρθρο 9 § 2 του Κανονισμού 2/1991 του Ε.Σ.Ρ. κατά το οποίο μη ειδησεογραφικές εκπομπές που δείχνουν εξευτελιστική ή βάνουση μεταχείριση ανθρώπων ή ζώων ή άλλα θέματα ή σκηνές βίαιης κοινωνικής αναταραχής δεν πρέπει να μεταδίδονται σε χρόνο που συνηθίζουν να παρακολουθούν ανήλικοι, εκτός αν ο στόχος τους είναι προφανώς μορφωτικός.

ιδ) Το άρθρο 10 § 2 του Κανονισμού 2/1991 του Ε.Σ.Ρ. κατά το οποίο δεν επιτρέπεται η απεικόνιση ασυνήθιστων εργαλείων ή μεθόδων προκλήσεως πόνου ή κακώσεως, ιδίως όταν είναι εύκολη η απομίμηση, εκτός αν ο σκοπός είναι προφανώς μορφωτικός.

ιε) Το άρθρο 4 § 1 της Υ.Α. 6138/Ε/17.3.2000 για τη διαφοροποίηση της σήμανσης σε δελτία ειδήσεων, ενημερωτικές εν γένει εκπομπές και ψυχαγωγικές εκπομπές. Κατά το άρθρο αυτό, εκτός από την εμφάνιση του συμβόλου, ο παρουσιαστής οφείλει να ενημερώνει το κοινό τρία τουλάχιστον λεπτά(3') πριν από τη μετάδοση τμημάτων ή σκηνών της εκπομπής που αντιστοιχούν στην 3η [κατάλληλο-απαραίτητη η γονική συναίνεσή], 4η [κατάλληλο για ανηλίκους άνω των 15 ετών]και 5η [κατάλληλο μόνο για ανηλίκους]κατηγορία.

ιστ) Το άρθρο 4 § 2 εδ. α' του Ν. 2863/2000, κατά το οποίο το ΕΣΡ, στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων του, μπορεί να απευθύνει σε κάθε δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα ή αρχή, αυτεπαγγέλτως ή σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, οδηγίες, συστάσεις, υποδείξεις, ερωτήματα και γνωμοδοτήσεις σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων των οικείων νόμων και κανονιστικών πράξεων και να ζητά για την εφαρμογή αυτή τη συνεργασία και τη συνδρομή κάθε άλλης ημεδαπής ή αλλοδαπής διοικητικής και δικαστικής αρχής.

ιζ) Τον οδηγό πρόληψης της αυτοκτονίας του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για τους επαγγελματίες των Μ.Μ.Ε.

Με βάση τις ανωτέρω διατάξεις και σχετικά με την παρουσίαση περιπτώσεων αυτοκτονίας απευθύνει την παρακάτω σύσταση:

Οι τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί φορείς οφείλουν να τηρούν τις εξής κατευθυντήριες γραμμές:

- Να αποφεύγουν την εντυπωσιοθηρική παρουσίαση της αυτοκτονίας και πρακτικές που έστω εμμέσως συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιμητικών συμπεριφορών, όπως χρήση γλώσσας που εξιδανικεύει την αυτοκτονία, ή υπονοεί ότι πρόκειται για μια λύση σε προβλήματα.
- Να λαμβάνουν υπόψη την πολύπλοκη και πολυπαραγοντική φύση του φαινομένου της αυτοκτονίας, και να αποφεύγουν παραπλανητικές αποδόσεις μιας αυτοκτονίας σε μεμονωμένα αίτια, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου το θέμα δεν έχει ακόμα πλήρως διερευνηθεί.
- Να επιλέγουν ακριβείς εκφράσεις, που δεν οδηγούν σε παρερμηνείες, και να μην χρησιμοποιούν όρους που στιγματίζουν το εκλιπόν πρόσωπο και το οικείο περιβάλλον του, ή προσδίδουν εγκληματικό χαρακτήρα στο συμβάν, όπως «διέπραξε αυτοκτονία», αντί «θάνατος λόγω αυτοκτονίας».
- Να αποφεύγουν την παρουσίαση της αυτοκτονίας ως πρώτης είδησης και την αδικαιολόγητη επανάληψή της.
- Να μην παρέχουν λεπτομερή περιγραφή ή άσκοπα επαναλαμβανόμενες πληροφορίες σχετικά με τον τόπο ή τον τρόπο μιας αυτοκτονίας ή απόπειρας αυτοκτονίας, ώστε να μην ευνοούνται αυθαίρετες αναπαραστάσεις συγκεκριμένων τοποθεσιών ως «τόπων αυτοκτονίας» και να μην αντλούνται ιδέες από άτομα που ενδέχεται να επηρεαστούν από τη δημοσίευση της είδησης της αυτοκτονίας (π.χ. ανήλικοι τηλεθεατές ή ακροατές).
- Να μην χρησιμοποιούν φωτογραφικό ή μαγνητοσκοπημένο υλικό για την παρουσίαση της σκηνής μιας αυτοκτονίας, φωτογραφίες του εκλιπόντος προσώπου ή σημειώματα αυτοκτονίας και να εξασφαλίζουν ρητή άδεια από τα μέλη της οικογένειάς του για τη χρήση σχετικού οπτικού υλικού.
- Να αποδίδουν τον δέοντα σεβασμό στα οικεία πρόσωπα που πενθούν και να λειτουργούν με γνώμονα την προστασία της ιδιωτικής ζωής τους.
- Να επιδεικνύουν ιδιαίτερη προσοχή ως προς τα ανωτέρω κατά την παρουσίαση ειδήσεων που αφορούν σε τυχόν αυτοκτονία δημόσια προβεβλημένου προσώπου.
- Να μεριμνούν για την επιμόρφωση του κοινού και την κατάρριψη μύθων σχετικών με την αυτοκτονία, βάσει πληροφοριών που προέρχονται από έγκυρες και αξιόπιστες πηγές, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO) ή η Διεθνής Ένωση για την Πρόληψη της Αυτοκτονίας (IASP).

- Να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με πηγές βοήθειας, όπως τηλεφωνικές γραμμές ή φορείς στην τοπική κοινωνία που παρέχουν υποστήριξη σε ευάλωτα άτομα.
- Να παρουσιάζουν συνεντεύξεις με άτομα που ξεπέρασαν και αντιμετώπισαν με ψυχική δύναμη τις αυτοκτονικές τους τάσεις προβάλλοντας εναλλακτικές λύσεις με τη βοήθεια ειδικών.

\

Ο Πρόεδρος του ΕΣΡ

Η Γραμματέας

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ

*Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 25^η Ιουλίου 2018
Καθαρογράφηκε και δημοσιεύθηκε την 30^η Ιουλίου 2018.*